Toll Free Number: 16600102999

ऋण लगानी पूर्व 5C विश्लेषण सम्बन्धी परामर्श कार्यक्रम

Date: 2083/04/29, Friday
Time: 11:00 AM

zoom

Meeting ID: 990 0554 7630
Passcode: ncbl

National राष्ट्रिय सहकारी बैंक लिमिटेड
Co-operative Bank Limited (NCBL)

नमस्कार
९८६०९२२७१६
manoj.Lamichhane@ncbl.coop
fb.com/lnmanoj9841107569
मनोज लामिछाने
सहायक अधिकृत, राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.
सदस्य तथा तालिम विभाग

ऋण लगानी पूर्व
5C विश्लेषण

सुरक्षित ऋण, सुदृढ सहकारी: लगानीपूर्वको विश्लेषण र कानुनी व्यवस्था

सहकारीको सम्पत्ति जोगाउने र बढाउने एक मात्र हतियार: प्रभावकारी लगानीपूर्वको विश्लेषण

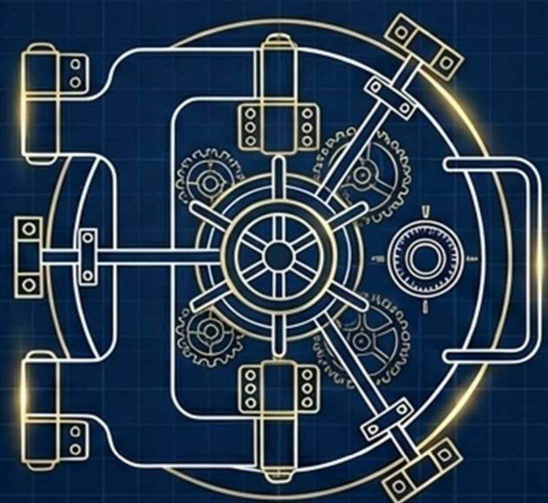

लक्षित वर्ग: सञ्चालक समिति, ऋण उपसमिति र व्यवस्थापक

Gemini Notebook

सम्बन्धमा होइन, तथ्यांकमा आधारित लगानी

चिनेजानेको भरमा ऋण

भावनात्मक निर्णय

उच्च जोखिम र खराब कर्जाको सम्भावना

तथ्यांक र विश्लेषणमा आधारित

सदस्यको बचतको पूर्ण सुरक्षा

५ 'सी' (5C) विधिको वस्तुगत प्रयोग

Gemini Notebook

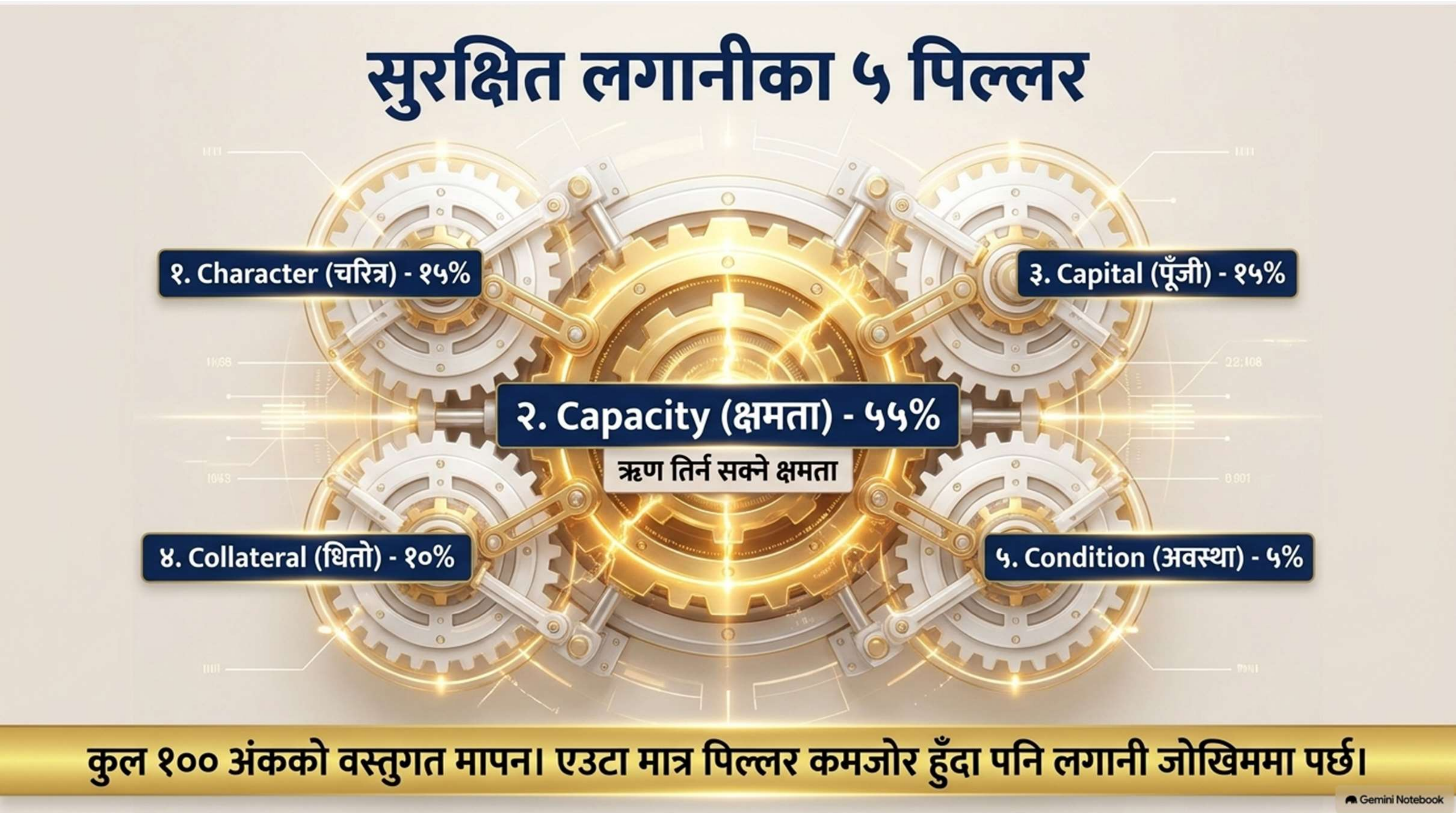
सुरक्षित लगानीका ५ पिल्लर
१. Character (चरित्र) - १५%
३. Capital (पूँजी) - १५%
२. Capacity (क्षमता) - ५५%
ऋण तिर्न सक्ने क्षमता
४. Collateral (धितो) - १०%
५. Condition (अवस्था) - ५%
कुल १०० अंकको वस्तुगत मापन। एउटा मात्र पिल्लर कमजोर हुँदा पनि लगानी जोखिममा पर्छ।
Gemini Notebook

१. Character (चरित्र) - १५%

के सदस्यको विगतको रेकर्ड र संस्थाप्रतिको धारणा सकारात्मक छ?

सहकारीसँगको विगतको ऋण कारोबार रेकर्ड (भाखा नाघेको पटक जति बढि भयो उति नै स्कोर घटाउने)	४ अंक
नियमित बचत र कार्यक्रममा सहभागिता (नियमित, कहिलेकाही, अनियमित, प्राय अनियमित)	३ अंक
अन्य वित्तीय संस्थासँगको कारोबार/कालोसूची	२ अंक
संस्थाप्रतिको धारणा	२ अंक
सामाजिक/आर्थिक प्रतिष्ठा	२ अंक
सहकारीका उत्पादनमा सहभागिता	२ अंक

Gemini Notebook

२. Capacity (ऋण तिर्न सक्ने क्षमता) - ५५%

के सदस्यको आम्दानीले पारिवारिक खर्च कटाएर किस्ता तिर्न पुग्छ?

- मासिक नियमित आम्दानीको अवस्था — १० अंक
- नियमित आम्दानीबाट बचत गरी किस्ता तिर्न सक्ने क्षमता — १० अंक
- परियोजनाको प्रतिफलबाट साँवा व्याज भुक्तानी हुने अवस्था — १० अंक
- व्यवसायिक स्थायित्व र वृद्धि सम्भावना — १० अंक
- विगतको अनुभव र अन्यत्रको ऋण — १५ अंक

धितो जतिसुकै राम्रो भए पनि, 'नगद प्रवाह' (Cash Flow) विना ऋण स्वीकृत गर्नु हुँदैन।

Gemini Notebook

३. Capital (पूँजीको संरचना) - १५%

सदस्यको आफनो लगानी कति छ र वित्तीय स्वास्थ्य कस्तो छ?

ऋण माग रकम र आफ्नोतर्फबाट लगानी गर्ने पूँजीको अनुपात
(७० : ३०, ६० : ४०, ५० : ५०)
५ अंक

खुद सम्पत्ति
(कुल सम्पत्ति - कुल दायित्व)
५ अंक

पूँजीको सहि सदुपयोग र बचत वृद्धिको अवस्था
(साधारण बचत तथा आवधिक बचतमा प्रति वर्ष भन्दा बढि, ५० देखी १००% र ५०% भन्दा कम)
५ अंक

Gemini Notebook

४. Collateral (धितो) - १०%

आपत्कालीन अवस्थामा ऋण असुलीको अन्तिम विकल्प कति सुरक्षित छ?

- धितोको पर्याप्तता (मूल्यांकनको आधारमा) — ५ अंक
- कानुनी र सामाजिक अवस्था (विवाद मुक्त, बाटो प्रमाणित) — ३ अंक
- सजिलै नगदमा रुपान्तरण गर्न सकिने अवस्था — २ अंक

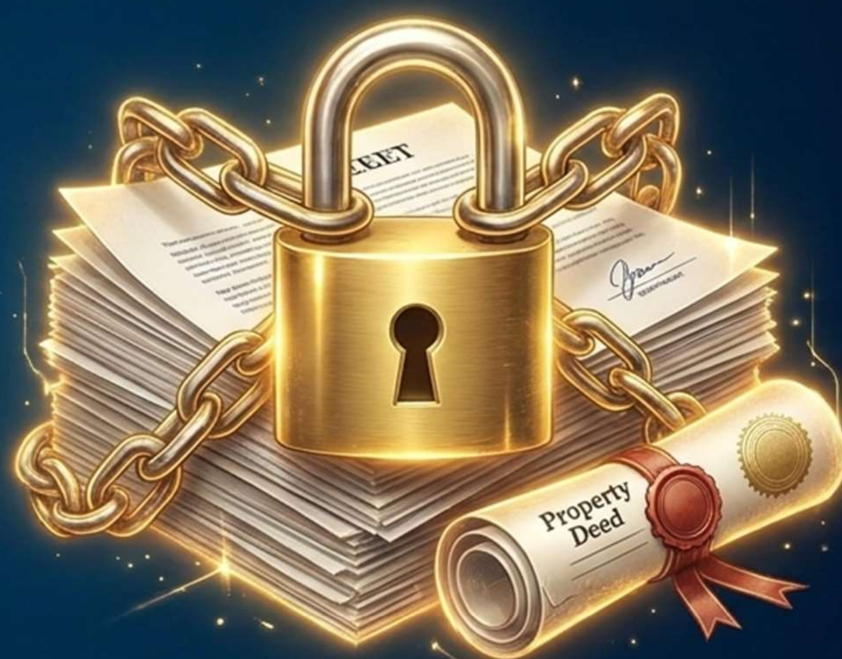

कानुनी सीमा: व्यक्तिगत/सामूहिक धन जमानी वा विना धितो ३ लाख रुपैयाँ भन्दा बढी ऋण लगानी गर्न पाइने छैन।

Gemini Notebook

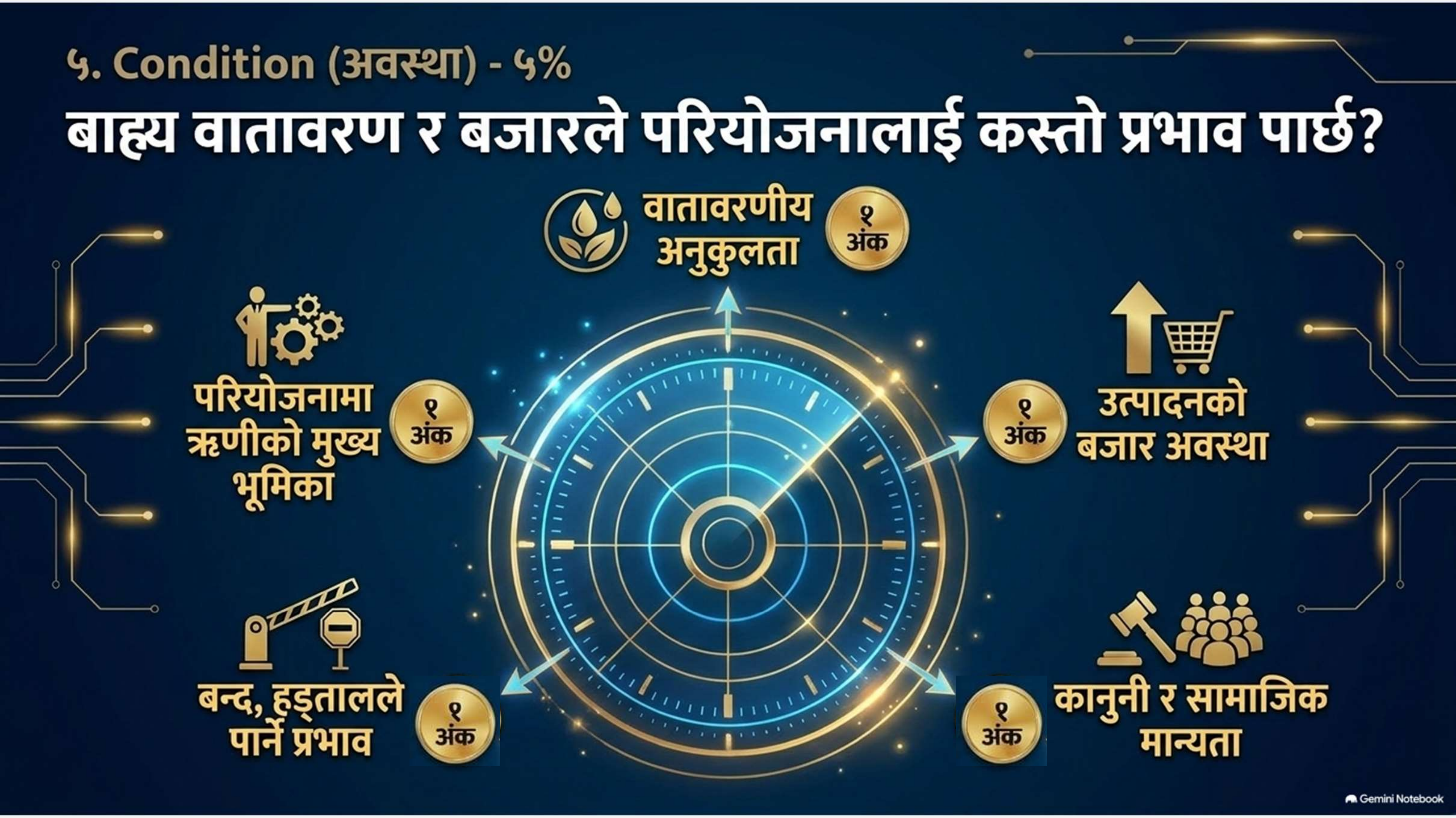

५. Condition (अवस्था) - ५%
बाह्य वातावरण र बजारले परियोजनालाई कस्तो प्रभाव पार्छ?
वातावरणीय अनुकुलता
१ अंक
परियोजनामा ऋणीको मुख्य भूमिका
१ अंक
उत्पादनको बजार अवस्था
१ अंक
बन्द, हड्तालले पार्ने प्रभाव
१ अंक
कानुनी र सामाजिक मान्यता
१ अंक
Gemini Notebook

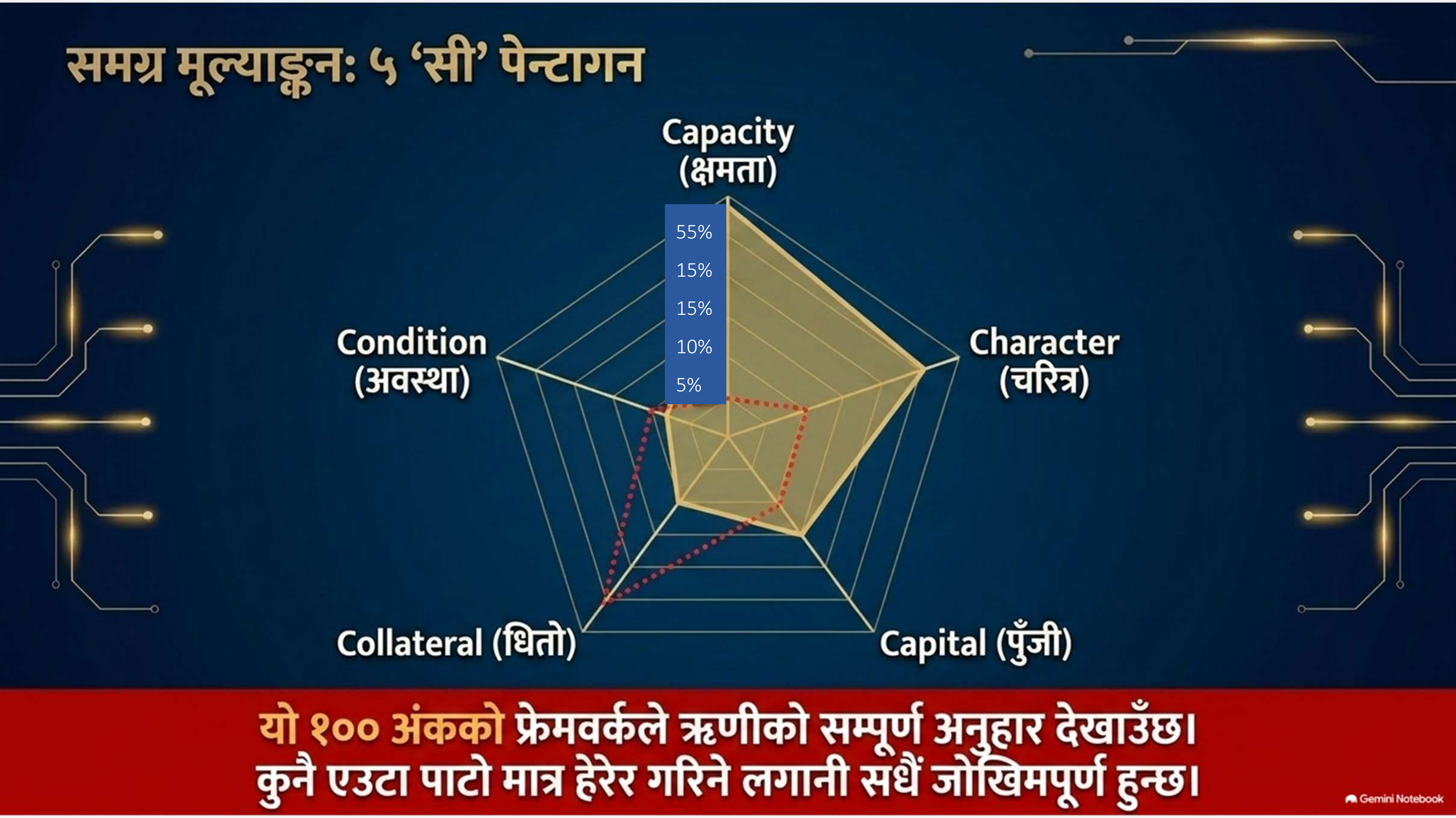
समग्र मूल्याङ्कन: ५ 'सी' पेन्टागन
Capacity
(क्षमता)
55%
15%
15%
10%
5%
Condition
(अवस्था)
Character
(चरित्र)
Collateral (धितो)
Capital (पुँजी)
यो १०० अंकको फ्रेमवर्कले ऋणीको सम्पूर्ण अनुहार देखाउँछ।
कुनै एउटा पाटो मात्र हेरेर गरिने लगानी सधैं जोखिमपूर्ण हुन्छ।
Gemini Notebook

निर्णय म्याट्रिक्स: स्कोरको आधारमा लगानी निर्णय

७०% वा सो भन्दा तल: अस्वीकृत (Reject) - यस्ता ऋण असुल हुने सम्भावना हुँदैन।

७१% देखि ८०%: ससर्त स्वीकृत (Conditional) - धितो अनिवार्य, जमानी अनिवार्य, छिटो-छिटो सुपरिवेक्षण गर्नुपर्ने।

८१% देखि ९०%: स्वीकृत (Approve) - धितो चाहिने र दिगो सुपरिवेक्षण हुनुपर्ने।

९१% देखि १००%: पूर्ण स्वीकृत (Full Approve) - धितो सहित वा विना धितो स्वीकृत गर्न सकिने।

Gemini Notebook

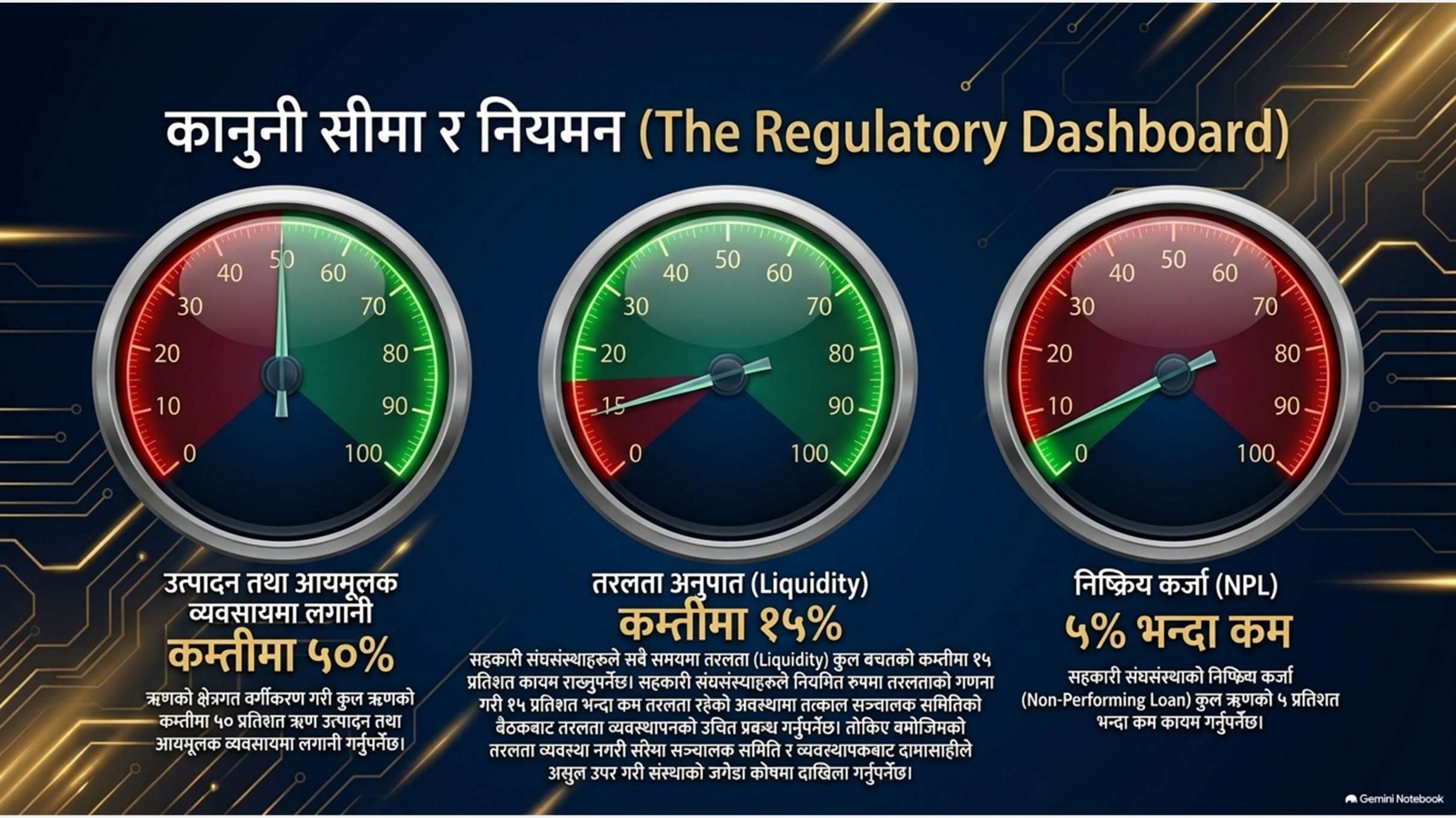
कानुनी सीमा र नियमन (The Regulatory Dashboard)
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
0 15 20 30 40 50 60 70 80 90 100
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
उत्पादन तथा आयमूलक व्यवसायमा लगानी
कम्तीमा ५०%
ऋणको क्षेत्रगत वर्गीकरण गरी कुल ऋणको कम्तीमा ५० प्रतिशत ऋण उत्पादन तथा आयमूलक व्यवसायमा लगानी गर्नुपर्नेछ।
तरलता अनुपात (Liquidity)
कम्तीमा १५%
सहकारी संघसंस्थाहरुले सवै समयमा तरलता (Liquidity) कुल वचतको कम्तीमा १५ प्रतिशत कायम राख्नुपर्नेछ। सहकारी संघसंस्याहरुले नियमित रुपमा तरलताको गणना गरी १५ प्रतिशत भन्दा कम तरलता रहेको अवस्थामा तत्काल सञ्चालक समितिको बैठकबाट तरलता व्यवस्थापनको उचित प्रवन्ध गर्नुपर्नेछ। तोकिए वमोजिमको तरलता व्यवस्था नगरी सरेया सञ्चालक समिति र व्यवस्थापकबाट दामासाहीले असुल उपर गरी संस्थाको जगेडा कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेछ।
निष्क्रिय कर्जा (NPL)
५% भन्दा कम
सहकारी संघसंस्थाको निष्क्रिय कर्जा (Non-Performing Loan) कुल ऋणको ५ प्रतिशत भन्दा कम कायम गर्नुपर्नेछ।
Gemini Notebook

संस्थाको जग: पूँजीकोष अनुपात (Capital Adequacy)

न्यूनतम सीमा: कुल जोखिम भारित सम्पत्तिको न्यूनतम ४% प्राथमिक पूँजी हुनैपर्छ। ठूलो कारोबार गर्ने संस्थाले थप ८% पूँजी कोष कायम गर्नुपर्छ।

प्राथमिक पूँजी (Core Capital) मा के पर्छ?

- शेयर पूँजी + जगेडा कोष + घाटा पूर्ति कोष +
- सञ्चित नाफा

सूत्र: $\frac{\text{प्राथमिक पूँजी}}{\text{कुल जोखिम भारित सम्पत्ति}} \times १००$

Gemini Notebook

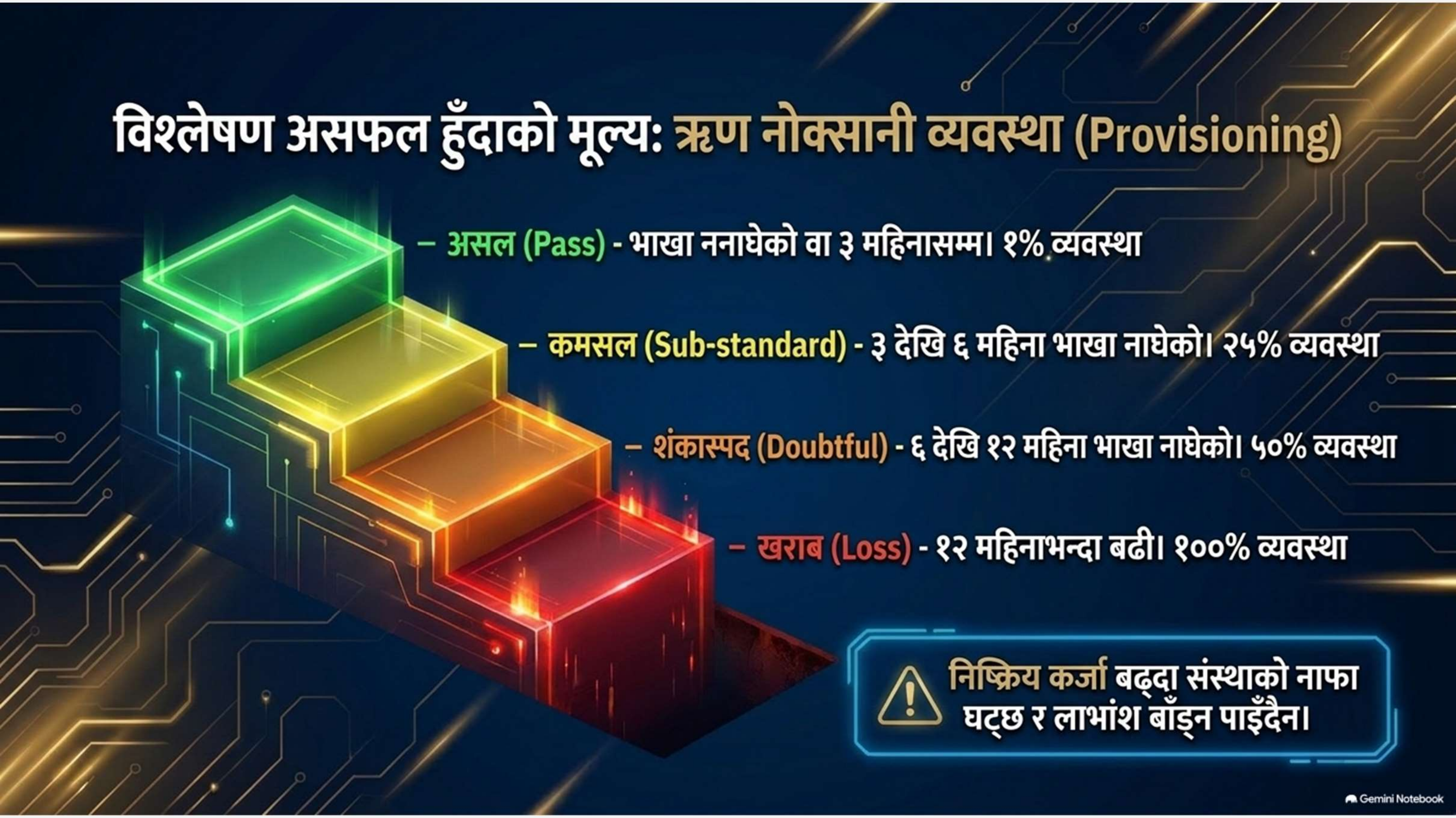
विश्लेषण असफल हुँदाको मूल्य: ऋण नोक्सानी व्यवस्था (Provisioning)
– असल (Pass) - भाखा ननाघेको वा ३ महिनासम्म। १% व्यवस्था
– कमसल (Sub-standard) - ३ देखि ६ महिना भाखा नाघेको। २५% व्यवस्था
– शंकास्पद (Doubtful) - ६ देखि १२ महिना भाखा नाघेको। ५०% व्यवस्था
– खराब (Loss) - १२ महिनाभन्दा बढी। १००% व्यवस्था
निष्क्रिय कर्जा बढ्दा संस्थाको नाफा घट्छ र लाभांश बाँड्न पाइँदैन।
Gemini Notebook

गम्भीर ध्यानाकर्षण: व्यक्तिगत कानुनी दायित्व

"कृत्रिम रुपमा नाफा देखाई लाभांश वितरण गरेमा वा प्रक्रिया नपुर्याई लगानी गरेर हानी नोक्सानी भएमा सञ्चालक समिति र व्यवस्थापकबाट दामासाहीले असुल उपर गरी संस्थाको खातामा दाखिला गरिनेछ।"

५ 'सी' विश्लेषण केवल औपचारिकता होइन, यो तपाईंकै व्यक्तिगत सुरक्षाको आधार हो।

Gemini Notebook

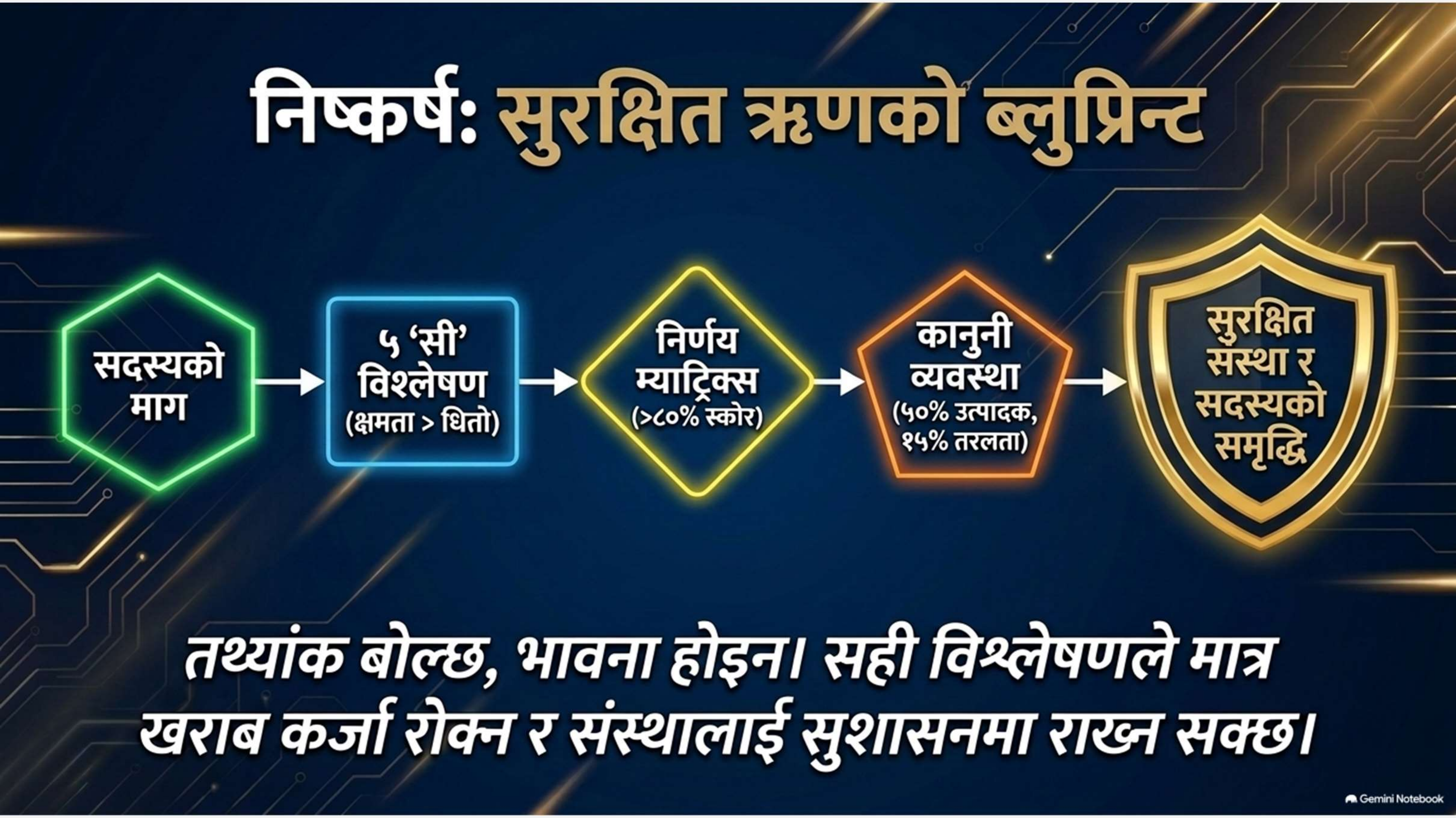
निष्कर्ष: सुरक्षित ऋणको ब्लुप्रिन्ट
सदस्यको माग
५ 'सी' विश्लेषण
(क्षमता > धितो)
निर्णय म्याट्रिक्स
(>८०% स्कोर)
कानुनी व्यवस्था
(५०% उत्पादक, १५% तरलता)
सुरक्षित संस्था र सदस्यको समृद्धि
तथ्यांक बोल्छ, भावना होइन। सही विश्लेषणले मात्र खराब कर्जा रोक्न र संस्थालाई सुशासनमा राख्न सक्छ।
Gemini Notebook

एकपटक अभ्यास गरौं

International Year of Cooperatives 2025

खुला छलफल

धन्यवाद !

फेरी भेटौंला !

९८६०९२२७१६